

Jan Hendrik Buiten is geboren op 18 november 1923 in Amsterdam. Hij was de zoon van Klaas Buiten en Jantje van Dalen. Hij had een broer Harm Geert (8 januari 1922).

Hun vader was commies der rijksbelastingen. Als vader Buiten promotie maakt en belastingambtenaar wordt in Amsterdam verhuist het gezin naar de hoofdstad, waar Harm en Jan hun jeugd doorbrengen.

Harm en Jan waren in Amsterdam actief bij Scouting. Ze gingen beiden economie studeren aan de Universiteit van Amsterdam in Amsterdam.

In de eerste oorlogsjaren zien de broers Buiten met eigen ogen hoe de Duitse bezetter joodse bureaus uit hun huizen haalt en op transport naar Duitsland zet. Daar ligt de kiem van hun verzetswerk.

Vanaf de zomer van 1942, toen de deportaties van de Joden begonnen, concentreerde Jan Buiten zich op het helpen van hen. Hij 'verloor' zijn identiteitskaart en gaf die aan zijn joodse middelbare schoolvriend Alfons Noach, zodat hij kon 'bewijzen' dat hij niet joods was. Ook ging hij op zoek naar onderduikadressen voor joden uit Amsterdam, vooral in de omgeving van Almelo. Jan nam contact op met plaatselijke geestelijken en ook met anderen die in een positie verkeerden om mensen te beïnvloeden om hulp te bieden. Een studievriend uit Amsterdam verwees joodse studenten, kinderen en anderen die in gevaar verkeerden, van wie hij onderduikadressen opspoorde. Als coördinerend figuur slaagde hij er vaak in hen te voorzien van valse papieren, maar ook van valse bonkaarten en geld voor degenen die ze in huis namen.

Begin 1943 nemen de ondergrondse activiteiten van beide broers structurele vormen aan. Jan raakte betrokken bij de verspreiding van ondergrondse kranten en later ook bij het Nationaal Steunfonds, een organisatie die geld inzamelde om ondergrondse activiteiten te financieren.

Op 12 maart 1943 werd de loyaliteitsverklaring gepubliceerd. Van de 14.600 studenten in Nederland tekenden op 10 april 1942 ongeveer 2.200 studenten (15%) de verklaring. Iedereen die de verklaring niet had ondertekend, inclusief de meisjes, moest zich op 6 mei melden voor Arbeitseinsatz. Toen dit nieuws zich verspreidde, tekenden nog 1.550 studenten de verklaring zodat uiteindelijk een kwart van de studenten ondertekend hebben. 3800 studenten melden zich voor de Arbeitseinsatz en zij werden via Kamp Erica in Ommen naar Duitsland gestuurd. Jan en zijn broer weigenden de verklaring te tekenen en duiken beiden onder: Jan 'Blok' Buiten via zijn studievriend Jan van Hessen uit Wierden in Almelo, Harm - die zich 'Brand' noemt - in Friesland. Jan heeft hier onder andere een keer een piloot aan onderdak geholpen.

In juni 1944 werd Jan verraden en gearresteerd. Hij werd via Kamp Vught naar het werkkamp Dieburg in Duitsland getransporteerd. Hij werd veroordeeld tot een jaar werkstraf. Uit het werkkamp werd hij in maart 1945 door het Amerikaanse leger bevrijd.

Als Jan Buiten wordt opgepakt komt Harm naar Almelo om het Bloknetwerk voort te zetten. Harm vormde daarmee een min of meer zelfstandig opererende groep van studenten, met een verbindende functie tussen de Raad voor Verzet (RVV) en de LKP Twente. De groep hield zich met name bezig met de hulp aan onderduikers en joden. Harm is de man van de grote lijn, van de contacten, van de verbindingen, maar hij schuwt evenmin het 'veldwerk' in de vorm van wapendroppings en sabotageacties. Zijn 'hoofdkwartier' is de stalhouderij Rompelman - later een garagebedrijf - aan de Bavinkstraat. De geveesde *Sicherheitsdienst* (SD) doet op 8 december 1944 een inval bij Rompelman en arresteert een aantal verzetsmensen. De Duitsers zijn op zoek naar Buiten, die ze kennelijk aanzien voor een Engelse majoor. Maar Buiten is tijdens de inval juist even bij achterbuurman Van Tellegen om naar de Engelse zender te luisteren. Hij komt nietsvermoedend teruglopen en wordt tegengehouden door de SD'er Fritz Holbeck. In plaats van dat deze Buiten aanhoudt stuurt hij hem in zijn onwetendheid terug.

Gerrit Jan Kamp, die Harm en Jan Buiten kende via de padvinderij, zat met beide broers in het verzet. Hij zou onder andere onderduikadressen hebben gegeven aan personen, welke adressen hij kende van het kamperen met de padvinderij. Na de oorlog werd hij ervan beschuldigd dat hij als V-man voor de Duitsers had gefungeerd. Hij had aan Hauptman Optebeck laten weten dat bij Rompelman een spionagedienst was gevestigd. Direct na de oorlog werkte hij bij de War crime commission, maar hij werd in 1947 gearresteerd toen hij door gearresteerde Duitse militairen werd herkend. Hij werd tot zes jaar gevangenisstraf veroordeeld.

Na de oorlog bleef Jan Buiten actief in het academische leven en was hij de eerste hoogleraar bedrijfskunde aan de Universiteit van Rotterdam. Op 10 augustus 2003 erkende Yad Vashem Jan Hendrik Buiten als Rechtvaardige onder de Volkeren.

Jan overleed op 30 mei 2001 in Rotterdam. Zijn broer Harm overleed in Groningen op 22 februari 2011.

Meer informatie

[Jan Buiten - Wikipedia](#)

[Groep Brand - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Gezinsblad van Klaas Buiten \(humanitarisme.nl\)](#)

[Indexen \(archieff.amsterdam\)](#)

[Overleden oud-burgemeester van Groningen leidde verzetsgroep in Almelo | Almelo | tubantia.nl](#)

[Buijze / Bylsma - Stichting Neerlandsch Verzetsmonument](#)

[Microsoft Word - Twente en de Tweede Wereldoorlog.docx \(hethistorischportaal.nl\)](#)

[Buiten Jan \(yadvashem.org\)](#)

[Twentsch dagblad Tubantia en Enschedesche courant en Vrije Twentsche courant » 26 feb 1948 - Art. 25 | Delpher](#)

[Nieuwe Haarlemsche courant » 08 apr 1949 - Art. 45 | Delpher](#)

[Arnhemsche courant » 22 apr 1949 - Art. 19 | Delpher](#)

[Jan Hendrik Buijer \(Amsterdam, 18 november 1923 - Rotterdam, 30 mei 2001\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)
[Indexen \(archieff.amsterdam\)](#)
[National Archives NextGen Catalog](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.